

พื ง ต่ อ สู้ ค ว า ม ก ล้ ว

ดูความกลัวมันซิ วันหนึ่งตอนบ่ายๆ ทำอย่างไรก็ได้ บอกให้ไปมันก็ไม่ไป ชวนปะขาวไปด้วย ไปให้มันตายเสีย ถ้าหากมันพอจะตายก็ให้มันตายเสีย มันลำบากนักมันโง่หนักก็ให้มันตายเสีย พุดในใจอย่างนี้ ใจมันก็ไม่อยากจะไปเท่าไร แต่ก็บังคับมัน เรื่องอย่างนี้จะให้มันพร้อมใจไปทุกอย่างนะ มันไม่พร้อมหรอก อย่างนั้นจะได้ทรมานมันหรือ ก็พามันไป

ไม่เคยอยู่ป่าช้าเลยสักที พอไปถึงป่าช้าแล้ว โอ้ย บอกไม่ถูก ปะขาวจะมาอยู่ใกล้ๆ ก็ไม่ยอมให้มา ให้ไปอยู่โน่น ไกลๆ โน่น ความจริงแล้วอยากจะให้มาอยู่ใกล้ๆ เป็นเพื่อนกัน แต่ไม่เอา ให้ไปไกลๆ เดี่ยวตัวเองจะอาศัยเขา กลัวนักก็ให้มันตายเสียคืนนี้ ทั้งกลัวทั้งทำ ไม่ใช่ว่าไม่กลัว แต่ก็กลัว ที่สุดมันก็ถึงตายเหมือนกันเท่านั้นแหละ

พอค่าลงก็พอดีเลย โชคดี เขาหามาตพมาโตงเตง โตงเตง นั้นทำไมจึงเหมาะสมอย่างนี้ โอ้ย เดี๋ยวนี้ไม่รู้ตัวเองเหยียบดินเลยละทีนี้ หนี คิดอยากจะ

หนึ่ เขานิมนต์ให้มาติกาศพก็ไม่อยากจะมาติกาให้ใครหรอก เดินหนึ่ไปลักพังกิเดินกลับมา เขาก็ยิงเอาศพฝังไว้ใกล้ๆ เขาเอาไม้ไผ่ที่หามศพมาทำเป็นร้านให้หนึ่งฮื้อ จะทำอะไรดีละ หมู่บ้านกับป่าช้าก็ไม่ใช้ใกล้ๆ ห่างกันตั้ง ๒-๓ กิโลเมตรเนาะ เอาละ ตายก็ยอมตาย ไม่กล้าทำมันก็ไม่รู้หรือว่าเป็นอย่างไร อื้อย มันช่างออกรสชาติเสียจริงๆ

มิดเข้ามิดเข้า จะไปทางไหนละ อยู่กลางป่าช้าอย่างนี้ เอ้า ให้มันตายเสีย มันเกิดมาตายหรือกนะชาตินี้ พอตะวันตกดินเท่านั้น มันก็บอกให้เข้าอยู่แต่ในกลดท่าเดียว เดินก็ไม่อยากจะเดิน มันบอกให้อยู่แต่ในกลด จะเดินออกไปหาหลุมศพก็เหมือนมีอะไรมาตึงรั้งเอาไว้ ไม่อยากให้เดิน ความรู้สึกกลัวกับกลัว มันจุกตึงกันอยู่ เอ้า เอาลงไปอย่างนี้แหละ หัดมัน เดินออกไป เกิดความกลัวก็หยุด

ที่นี้พอมิดสนิทลงจริงๆ ก็เข้าไปในกลดทันที ฮื้อ ยังกับมันมีกำแพงเจ็ดชั้นนะที่นี้ เห็นบาตรของตัวเองอยู่ใบเดียวก็เหมือนกันกับมีเพื่อนอย่างนั้นแหละ เอาไปเอามาบาตรก็เป็นเพื่อนได้ ตั้งอยู่ข้างๆ ใบเดียวก็รู้สึกดีใจ ได้อาศัยบาตรเป็นเพื่อน นั่งอยู่ในกลดเฝ้าดูผีทั้งคืน ไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย นั่งเสียบอยู่ จะให้วังงก็ไม่วังง มันกลัว ทั้งกลัวทั้งกล้า ทำอยู่อย่างนี้ตลอดคืนเลย

นี่ละ เช่นนี้ใครจะกล้าทำ ลองดูชิบปฏิบัตินี้ พูดถึงเรื่องอย่างนี้แล้ว ใครจะกล้าไปอยู่ในป่าช้านั้น ทุกอย่างถ้าเราไม่ทำ ไม่ได้เกิดประโยชน์ไม่ได้ปฏิบัติ คราวนี้ละ เราได้ปฏิบัติ พอสว่างขึ้นก็รู้สึกว่า โอ รอดตายแล้วนี่ ดีใจจริงๆ ภายในใจเราเนะ อยากให้มีแต่กลางวันเท่านั้น ไม่อยากให้มีกลางคืนเลย อยากฆ่ากลางคืนทิ้ง ให้มีแต่กลางวัน สบายใจ อื้อ ไม่ตายแล้ว คิดว่าไม่มีอะไร มีแต่เรากลัวเฉยๆ

วันนี้ตอนเช้าได้ทดลองกระทั้งหมา ไปบิณฑบาตคนเดียว หมามันวิ่งตามหลังกมา มันจะกัด เอ้า ไม่ไล่ มันจะกัดก็กัดไปเลย มีแต่จะตายท่าเดียว ก็ให้มันกัดให้ตายเสีย มันก็จับผิดจับถูก รู้สึกปราบแข่งขานเหมือนมันขาดออกอย่างนั้นละ

หรือ ก็ไม่ใช่ ฟังเหมือนเสียงควายครืดคราดๆ อยู่ เอ้า ช่างมันเถอะ เอาไปเอามา เดินมาเหมือนคนเดินเข้ามาหา เดินเข้ามาข้างหลัง เดินหน้าเหมือนควาย แต่ไม่ใช่ เหยียบไปไม้หนักๆ ดังแครกๆ อ้อมเข้ามาหา เอ้า ยอมตายแล้วนี่ จะไปไหนได้ละ แต่จะเข้ามาจริงๆ ก็ไม่เข้ามา เดินโครมๆ ออกไปข้างหน้าโน่น ไปหา พ่อปะขาวแก้วโน่น จนเจียบเสียงเพราะอยู่ไกลกัน ไม่รู้เหมือนกันว่าเป็นอะไร เพราะความกลัวทำให้คิดไปหลายอย่าง

นานประมาณครึ่งชั่วโมงเห็นจะได้ เดินกลับมาอีกแล้ว เดินกลับมาจาก พ่อปะขาวแก้ว เหมือนคนเดินจริงๆ ตรงเข้ามา ตรงเข้ามา ตรงดิ่งเข้ามาเหมือน จะเหยียบพระอย่างนั้นแหละ หลับตาอยู่จะไม่ยอมลืมนั่นละ ให้มันตายทั้ง ตาหลับอยู่นี้ มาถึงใกล้ๆ ก็หยุดกึก ยืนนิ่งอยู่เจียบๆ อยู่ข้างหน้ากลด รู้สึกเหมือนกับว่ามันเอามือที่ถูกไฟไหม้มาคว้าไปคว้ามาอยู่ข้างหน้าอย่างนี้ อย่างนี้ โอ๊ย ตาย คราวนี้ละ สละหมดแล้ว หลงพุทโธ ธัมโม สังโฆ หมด ลืมหมด มีแต่กลัว อย่างเดียวเต็มเอี้ยดแทนที่อยู่ แน่นเหมือนกับกลอง จะคิดไปไหนมาไหนไม่ไป มีแต่กลัวเท่านั้น ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยมีกลัวเหมือนครั้งนี้เลย

พุทโธ ธัมโม ไม่มีเลย ไม่รู้ไปไหน มีแต่กลัวแน่นอยู่เหมือนกลองเพล อย่างนั้นแหละ เอ้า ให้มันเป็นอยู่อย่างนี้ละ มันเป็นอย่างไร ทำอะไรไม่ได้ นั่งอยู่ ก็เหมือนไม่ถูกอาสนะ ทำความรู้ไว้เท่านั้น กลัวมาก มันกลัวมากจนเปรียบเหมือนกับน้ำที่เราเทใส่ในโอ่ง เทใส่มากเต็มแล้วมันก็ล้นออกมา มันกลัวมากจนหมดกลัว แล้วก็ล้นออกมา

“ที่มันกลัวมากกลัวมานักนะ มันกลัวอะไร” ใจมันถาม

“กลัวตาย” อีกใจหนึ่งตอบ

“แล้วตายมันอยู่ที่ไหน ทำไมถึงกลัวเกินบ้านเกินเมืองเขานักละ หาที่ตาย มันดูซิ ตายมันอยู่ที่ไหน”

“เอ้า ตายเลยอยู่กับตัวเอง”

“อยู่กับตัวเองแล้วจะหนีไปไหนจึงจะพ้นมันล่ะ วีนี่มันก็ตาย นั่งอยู่มันก็ตาย เพราะมันอยู่กับเรา ไปไหนมันก็ไปด้วยนั่นแหละ เพราะความตายมันอยู่กับตัวเรา ไม่มีที่ไปหรอก กลัวหรือไม่กลัวมันก็ตายเหมือนกัน เพราะตายอยู่กับตัวเองนี่ หนีมันไม่ได้หรอก”

ซึบออกไปไถๆ อย่างนี้ พอออกไปอย่างนี้เท่านั้น สัญญาก็เลยพลิกกลับทันที เปลี่ยนขึ้นมาทันที ความกลัวทั้งหลายเลยหายไปเลย ปานฝ่ามือกับหลังมือเราพลิกกลับ อัจฉริยะเหลือเกิน ความกลัวมากๆ มันหายไปได้ ความไม่กลัวมันกลับมาแทนในที่เดียวกันนี้ โอ ใจมันสูงขึ้น สูงขึ้นเหมือนอยู่บนฟ้านะ เปรียบไม่ถูก

พอชนะความกลัวนี้แล้ว ฝนก็เริ่มตกทันทีเลย ฝนอะไรก็ไม่รู้ ลมก็แรงมาก ไม่ได้กลัวตายละ ไม่กลัวว่าต้นไม้กิ่งไม้มันจะหักลงมาทับตาย ไม่สนใจมันเลย ฝนตกลงมาหนักเหมือนฝนเดือนสี่ หนักมาก พอฝนหายแล้วเปียกหมด นั่งนิ่งไม่กระดิกเลย ทำอย่างไรล่ะ เปียกหมดนี้ ร้องให้...ร้องออกมาเอง นั่งร้องให้ น้ำตามันไหลอาบลงมา ที่มันร้องให้ก็เพราะนึกไปว่า ตัวเราทำไมเหมือนคนไม่มีพ่อแม่แท้ มานั่งตากฝนอย่างกับคนไม่มีอะไร อย่างกับคนสิ้นทุกสิ่งทุกอย่างอย่างนั้นแหละ เลยคิดไปอีกว่า คนที่เขามีบ้านอยู่ดีๆ เขาคงจะไม่คิดหรอกว่ามีพระมานั่งตากฝนอยู่ทั้งคืนแบบนี้ เขาคงจะนอนห่มผ้าห่มสบาย เราซิ นั่งตากฝนอยู่ทั้งคืนอย่างนี้ แล้วมันเรื่องอะไรหนอ คิดไป มันวิตกไป เลยสังเวชชีวิตของตน ร้องให้ น้ำตามันไหลพรากๆ “เฮ้ย น้ำไม่ดีนี้ให้มันไหลออกให้หมด อย่าให้มันมีอยู่” นี่แหละปฏิบัติ เอาอยู่อย่างนี้

ทีนี้เลยไม่รู้จะพูดอย่างไรจะบอกอย่างไร เรื่องราวที่มันเป็นต่อไป มีแต่นั่งดูนั่งฟังเฉยๆ เมื่อมันชนะแล้ว นั่งดูอยู่อย่างนั้น สารพัดที่มันจะรู้มันจะเห็นต่างๆ นานา พรรณนาไม่ได้

คิดถึงพระพุทธเจ้า ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ วิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน
นี้เราทุกข์ตากฝนอย่างนี้ ใครละจะมารู้ด้วยกับเรา ก็รู้แต่เฉพาะเราเองเป็นปัจจัตตัง
เท่านั้นแหละ มันกลัวมากๆ ความกลัวมันหายไป ใครอื่นจะมารู้ด้วย ชาวบ้าน
ชาวเมืองไม่มารู้ด้วยกับเราหรอก เรารู้คนเดียว มันก็เป็นปัจจัตตัง จะไปบอกใคร
ไปหาใคร มันเป็นปัจจัตตังแน่เข้าพิจารณาเข้า มีกำลังขึ้นมีศรัทธาขึ้น จนสว่าง

สว่างมาลืมหาดครั้งแรกเหลือใจไปหมดเลย ปวดปัสสาวะ ปวดจนหายปวด
เฉยๆ ยามเช้าลุกขึ้นมองไปทางไหนเหลือใจหมด เหมือนแสงพระอาทิตย์ยามเช้า
อย่างนั้น แล้วลองไปปัสสาวะดู เพราะมันปวดแต่กลางคืนแล้ว ไปปัสสาวะมีแต่
เลือด

“ฮี้ หรือไส้ข้างในมันขาด” ตกใจเล็กน้อย

“หรือขาดแล้วจริงๆ ข้างในนี่”

“เอ้า ขาดก็ขาด แล้วใครทำให้มันขาดล่ะ” มันพูดออกมาไวเหมือนกัน

“ขาดก็ขาด ตายก็ตายซิ นั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้ทำอะไรนี่ อยากขาดก็ขาดซิ”
ใจมันว่า

ใจนะเหมือนกับมันแย้งกันดังกันอย่างนั้นแหละ ใจหนึ่งมันเบียดเข้ามา
ว่าเป็นอันตราย อีกใจหนึ่งมันก็สู้ ก็ค้าน ก็ตัดทันทึเลย

“ปัสสาวะเป็นแฉ่งๆ ฮือ นั่นจะไปหาหาที่ไหนหนอ ไม่ไปหามันละ จะไป
หาที่ไหน พระชุตราภไม่ไม่ได้นี้ ตายก็ตาย ข้างมัน จะทำอะไรได้ ตายก็ดี
ตายเพราะบำเพ็ญอย่างนี้ ตายเพราะปฏิบัติอย่างนี้ก็พอใจตายแล้ว ตายเพราะไป
ทำความชั่วนั้นซิไม่ค่อยดี ตายเพราะได้ปฏิบัติแบบนี้ตายก็ตาย” ใจมันว่าไปอย่างนั้น

คืนนั้นฝนตกทั้งคืน วันรุ่งขึ้นเป็นไข้ จับไข้สั่นไปทั้งตัว เป็นไข้อยู่ก็ต้อง
ไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน บิณฑบาตก็ไม่ได้อะไรหรอก มีแต่ข้าว เห็นคนแก่คนหนึ่ง
ถือมดถั่วกับขวดน้ำปาลามาตามหลัง “เอ เขาจะเอามาตำถวายหรือนี่ จะฉันไหม
หนอ” คิดอยู่อย่างนั้นทั้งที่เขายังไม่ลงมือตำเลย จะฉันหรือไม่ฉันก็ไม่รู้จัก เพราะ

คิดว่าถ้าส้มถั่วนี้มันจะแสงกับไข่ เขากำลังลงมือตำเราก็คิด ฉันใหม่หนอ ฉันใหม่หนอ” เพราะว่าฉันข้าวเปล่าๆ มาหลายวันแล้วไม่มีอะไรอยู่ในปาก

จนกระทั่งเขานำมาถวายก็รับ รับแล้วก็ตักใส่บาตรพิจารณาอยู่อย่างนั้น เมื่อเรารู้ว่าจะแสงไข่ก็ยิ่งจะฉัน มันก็ฉันเพราะตักหาเท่านั้นแหละ หรือมันเป็นอย่างไร พิจารณาไม่ออก พิจารณากลับไปกลับมา ฉันข้าวเปล่าๆ ดูนั่นก่อน ได้ความว่า ถ้าจะเป็นตักหาได้ก็เพราะว่ายังมีอาหารอย่างอื่นอีก แต่มีแต่มันอย่างเดียว เป็นตักหาไม่ได้หรอก ก็เลยฉัน

“เอ้า ถ้ามันแสงไข่ละ” แสงก็ไม่ตายหรอก เพราะหนึ่ง ต้องมีคนมาแก้ไข สอง ต้องอาเจียนออก มันไม่อยู่หรอกถ้าไม่ถึงคราวมันตาย ถ้าถึงคราวตายของมัน คนจะมาแก้ก็ไม่มีหรอก มันตายเลย เลยฉันเข้าไป ฉันตำส้มถั่วของชาวบ้าน พิจารณาตกแล้วจึงฉัน ฉันแล้วให้ศิลาให้พรชาวบ้าน แล้วเขาก็กลับ

พอตอนเที่ยง นึกถึงตำส้มถั่วขึ้นมาเท่านั้น ขนหัวลุกชู รู้สึกแน่นขึ้นมาทันที มันไม่ถูกกับไข่แน่ๆ มันจับไข่ ตำส้มถั่วแสงไข่จริงๆ ละนี้ เอ้า แสงก็แสง ถ้าไม่ถึงคราวตายของมัน มันก็จะอาเจียนออกมาหรอก แน่นไปแน่นมาดันไปดันมา ลักประมาณบ่ายหนึ่งก็อาเจียนออกมาจริงๆ แนะ อาเจียนออกมาจริงๆ ไม่ถึงคราวมัน หรือถ้าหากไม่อาเจียนก็ต้องมีคนมาแก้ แล้วก็อาเจียนออกมาจริงๆ พิจารณาไปอย่างนั้น

อย่าตามใจมัน หัดมัน เอาชีวิตเข้าแลกเลย ปฏิบัติอย่างน้อยต้องได้ ร้องให้ ๓ หน นั้นแหละการปฏิบัติ ถ้ามันง่วงนอน อยากนอนก็อย่าให้มันนอน พอมันหายง่วงจึงให้มันนอน อย่างนั้น แต่เรานะ โอ้ย ปฏิบัติไม่ได้หรอก บางครั้งบิณฑบาตมา ก่อนจะฉันก็นั่งพิจารณาอยู่ มันพิจารณาไม่ออก เหมือนสุนัขบ้า น้ำลายหกน้ำลายไหลเพราะความอยาก จะพิจารณาอะไรก็พิจารณาไม่ออก บางทีพิจารณาก็ไม่ทันใจ รับประทานมันก็ยิ่งร้ายใหญ่ ถ้ามันไม่ฟัง อดทนไม่ได้ก็ดันบาตรออกไปเสีย อย่าให้มันได้ฉัน หัดมัน ทรมานมัน

การปฏิบัตินี้ อย่าทำตามมันเรื่อยๆ ผลักบาตรหนีไป อย่าให้มันฉันทัน มันอยากมากนักอย่าให้มันฉันทัน มันพูดไม่ฟังความนี้ ฮี น้ำลายก็หยุดไหล พอรู้ว่าจะไม่ได้อันมันเซ็ด พอวันต่อมา มันไม่กวนหรือ มันกลัวว่ามันจะไม่ได้ฉันทัน เจียบลองๆ ทำดูซิถ้าไม่เชื่อ

คนเราะมันไม่เชื่อไม่กล้าทำ ถึงว่าคนไม่มีศรัทธาจะทำ กลัวแต่มันจะหิว กลัวแต่มันจะตาย ไม่ทำดูที่นั่นมันก็ไม่รู้จัก ไม่กล้าทำหรือพวกพวกรณะ ไม่กล้าทำดู กลัวแต่มันจะเป็นนั่น กลัวแต่มันจะเป็นนี่ เรื่องอาหารการขบฉัน เรื่องนั่น เรื่องนี่นะ โอ้ย ทุกข์กับมันมากจนรู้เท่าว่ามันทุกข์ นั่นแหละเรื่องเล็กๆ น้อยๆ นี่ เรื่องการปฏิบัตินี้ ไม่ใช่เรื่องจะพิจารณาง่ายๆ ไม่ใช่เรื่องเบาๆ นะ

พิจารณาเรื่องอะไร เรื่องอะไรละที่สำคัญที่สุด เรื่องอื่นไม่มีแล้วมันตาย เรื่องนี้สำคัญ ตายจึงเป็นเรื่องสำคัญในโลก พิจารณาไป ทำไป หาไป ก็ยังไม่พบ ไม่มีผ่าน่งผ่าน่ก็ยังไม่ตาย ไม่มีหมากกินไม่มีบุหรืสูบก็ยังไม่ตาย ถ้าไม่มีข้าว ไม่มีน้ำกินนี้ตาย เห็นเท่านั้น ของสำคัญในโลกมีข้าวกับน้ำนี่สำคัญ เลี้ยงร่างกายเลยไม่สนใจเรื่องอื่น เอาแต่มันจะพอได้ ส่วนข้าวกับน้ำนี้ พอไม่ตาย มีอายุ ปฏิบัติไปเท่านั้นก็เอาละ เอาไหมละ เอาเท่านั้น อย่างอื่นเรื่องเบ็ดเตล็ด นั่นถ้ามันจะได้หรือไม่ได้ก็ช่างมัน จะมีจะพบก็ช่าง ข้อสำคัญมีแต่ข้าวกับน้ำเท่านั้นก็พอ ถ้าอยู่ไปจะพอได้กินไหม จะพอตายไหม พิจารณาไปอย่างนั้น พอได้กินพอได้ใช้ อยู่หรืออก เข้าไปบิณฑบาตบ้านไหนเขาจะให้หรืออก ข้าวที่ละก้อน น้ำหากินมันจนได้แหละ เอาสองอันเท่านั้นไม่คิดจะรวยเท่าใดหรืออก

เรื่องการปฏิบัติ เรื่องผิดเรื่องถูกมันปนกันมานานี้แหละ เราต้องกล้าทำ ต้องกล้าปฏิบัติ ปาซันะไม่เคยไปก็ต้องหัดไป ไปกลางคืนไม่ได้ก็ต้องไปกลางวัน แล้วหัดไปคำๆ บ่อยๆ ต่อไปตอนคำก็ไปได้ แล้วจะเห็นประโยชน์ในการกระทำของตน ที่นี้ก็จะรู้เรื่อง อันนี้อะไร จิตใจของเรามันไม่รู้เรื่องราวมาตั้งกัภพ กี่ชาติ อันไหนเราไม่ชอบอันไหนเราไม่รัก ก็ไม่อย่าให้มันประพฤติปฏิบัติ ปล่อยมัน กลัวอย่างนี้ แล้วว่าเราได้ปฏิบัติ มันยังไม่เรียกปฏิบัติหรือ

ถ้าปฏิบัติจริงๆ ละก็ ชีวิตนั้นแหละ พุดง่าย ๆ ถ้าตั้งใจจริงๆ จะไปสนใจทำไม ภูได้น้อยมึงได้มาก มึงทะเลาะกู กูทะเลาะมึง ไม่มีหรอกเรื่องอย่างนั้นนะ เพราะไม่หาเอาเรื่องอย่างนั้น ใครจะอย่างไรก็ช่าง จะเข้าวัดไหนก็ตาม ก็ไม่ได้หาเอาเรื่องเช่นนี้ ไม่ได้ไปเฟ่งเอาเรื่องเช่นนี้ ใครจะปฏิบัติต่ปฏิบัติสูงก็ไม่ได้หาเอาเรื่องเช่นนั้น หาเอาเรื่องของตนเท่านั้น อย่างนี้แหละ **กล้ำประพุดิกล้าปฏิบัติ** ปัญญาจะเกิด ญาณจะเกิดเพราะการปฏิบัติ

ถ้าหากว่าปฏิบัติถึงที่มันแล้ว มันปฏิบัติแท้ๆ กลางคืนกลางวันก็ตาม ก็ปฏิบัติ กลางคืนก็นั่งสมาธิเฉียบๆ แล้วลงมาเดิน อย่างน้อยก็ต้องได้สองสามครั้ง เดินจงกรมนั่งสมาธิ นั่งสมาธิแล้วลงมาเดินจงกรม มันไม่อึด มันเพลิน

บางทีฝนตกพรวดๆ ไม่หนัก ให้นึกถึงเมื่อคราวทำนาโน้น ทางงอกที่นุ่งทำงาน กลางวันยังไม่ทันแห้ง ตื่นเช้ามาก็ต้องสวมใส่เข้าไปอีก ตั้งแต่เช้าเข้าไปเอาควายในคอก มองดูควายข้างนอกเห็นแต่คอ ไปจับเอาเชือกควายมามีแต่ชี้ควายเต็มไปหมด หางควายวัดแกว่งเอาชี้ของมันมาเประเราเต็มไปหมด ตื่นเป็นฮังก้า* ด้วย เดินไปทรมานไป ทำไมถึงทุกข์ทำไมถึงยากแท้ ที่เราเดินจงกรมฝนตกแค่นี้มันจะเป็นอะไร ทำนาอย่างทุกข์ก็ยังสามารถทำได้ เดินจงกรมแค่นี้ทำไมจะทำได้ มันกล้าขึ้นมาหรอกถ้าเราทำได้ทำ

ถ้ามันตกกระแสนของมันแล้ว เรื่องการปฏิบัตินี้ ไม่มีอะไรจะขยันเท่ามันหรอก จะทุกข์ก็ไม่ทุกข์เท่าผู้ปฏิบัติ จะสุขก็ไม่สุขเท่าผู้ปฏิบัติ ขยันก็ไม่ขยันเท่าผู้ปฏิบัติ ชี้เกียจก็ไม่ชี้เกียจเท่าพวกนี้ พวกนี้เป็นเลิศ เลิศกว่าเขา ขยันก็เลิศเขา ชี้เกียจก็เลิศเขา มีแต่เลิศทั้งนั้น ถึงว่าถ้าตั้งใจปฏิบัติแล้วมันก็น่าดูจริงๆ แต่พวกเราว่าปฏิบัติจะมันไม่ถึง มันไม่ได้ทำ เปรียบก็เท่ากับว่า ถ้าหลังคารั่วตรงนี้ก็ขยับ

* ฮังก้า คือ โรคน้ำกัดเท้า

ไปนอนตรงนั้น ถ้ารู้ตรงนั้นก็ขยับมานอนตรงนี้ ทำอย่างไรจะได้บ้านได้ช่องดีๆ กับเขาลักที่ นี่ถ้ามันรู้ทั้งหลังก็คงหนีเลย อย่างนี้ก็ไม่น่าเอา มันก็อย่างนั้นแหละ การปฏิบัติ

จิตของเรา กิเลสของเราจะ ถ้าไปทำตามมันก็ยังไปกันใหญ่ ยิ่งทำตาม ก็ยิ่งหมดข้อวัตรปฏิบัติ เรื่องการปฏิบัติที่จนมันอัศจรรย์ในจิตของตนนะ อัศจรรย์ มันขยันหมั่นเพียร ไม่รู้เป็นอย่างไร ใครจะปฏิบัติก็ตามไม่ปฏิบัติก็ตาม ไม่ได้สนใจใคร ทำของตนปฏิบัติของตนไปสม่ำเสมออย่างนั้น ใครจะไปได้มาเหนือ ก็ช่างเขา เราทำของเราอยู่อย่างนั้น มันต้องดูตัวเองมันจึงจะเป็นการปฏิบัติ

ครั้นปฏิบัติไป ปฏิบัติแล้วไม่มีเรื่องอะไรในใจ มีแต่เรื่องธรรมดา ตรงไหน มันทำยังไม่ได้ ตรงไหนมันขัดข้องอยู่ มันก็วนอยู่แต่ตรงนั้น มันไม่แตกแล้วมัน ไม่หนีหรรอก หมดอันนี้แล้วไปคาอยู่กับอะไรอีก มันก็ไปติดอยู่ตรงนั้นอีก ติดอยู่ที่นั่นมันไม่หนี

ถ้ามันติดอยู่มันเอาจนแตกนั่นแหละ ถ้ามันไม่เสร็จมันก็ไม่ไป มัน ไม่สบายใจถ้ามันไม่เสร็จหมด มันพิจารณาจ่ออยู่ที่นั่น นั่งก็อยู่ที่นั่น นอนก็อยู่ที่นั่น เดินก็อยู่ที่นั่น เปรียบเหมือนกับเราทำนาไม่เสร็จนั่นแหละ นาเราเคยดำ ทุกปี แต่ปีนี้ตรงนั้นยังไม่เสร็จ ใจมันก็เลยติดเป็นทุกข์อยู่ที่นั่น ไม่สบาย เหมือน เราทำงานไม่เสร็จ ถึงมาอยู่กับเพื่อนมากๆ ใจก็ไม่สบาย พะวงแต่เรื่องงานที่เราทำ ไม่เสร็จอยู่นั่นแหละ

หรือเหมือนกับเราปล่อยลูกเล็กๆ ไว้บ้าน แต่เราให้อาหารหมูอยู่ที่ใต้ถุน บ้าน ใจมันก็ติดอยู่แต่กับลูก กลัวลูกจะตกบ้าน ทำอย่างอื่นอยู่ก็ติดอยู่อย่างนั้น เช่นเดียวกันกับข้อปฏิบัติของเรา มันไม่ลืมลัทธิเลย ทำอย่างอื่นอยู่ก็ไม่ลืม พอจะ ออกจากมัน มันก็ป้าบเข้ามาในใจทันที ติดตามอยู่กระทั่งคืนกระทั่งวันไม่ได้ลืม ลัทธิ เป็นอยู่อย่างนั้นมันจึงเป็นไปไม่ได้ ไม่ใช่ของง่าย

ตอนแรกก็อาศัยครูบาอาจารย์ให้ท่านแนะนำ เข้าใจแล้วก็ทำ ครูบาอาจารย์สอนแล้วก็ทำตามที่ท่านสอน พอเข้าใจแล้วทำได้แล้วท่านก็ไม่ได้สอนอีก เราทำของเราเองละทีนี้ มันจะเกิดประมาทอยู่ตรงไหน มันจะเกิดไม่ดีอยู่ตรงไหน มันก็รู้ของมันเอง มันก็สอนของมันเอง มันก็ทำของมันเอง มันเป็นผู้รู้ มันเป็นผู้จัดตั้ง

จิตมันเป็นของมันเอง รู้เองว่าผิดน้อยผิดมาก ผิดตรงไหนมันก็พยายามดูของมันอยู่อย่างนั้น พยายามประพฤติปฏิบัติเองของมัน เป็นอย่างนั้นละ ปฏิบัติคล้ายๆ เป็นบ้าหรือเป็นบ้าไปเลยก็ได้ ปฏิบัติจริงๆ ก็เป็นบ้านะแหละ มันเปลี่ยนมันเป็นสัญญาวิปลาสแล้วมันเปลี่ยนสัญญานั้น ถ้ามันไม่เปลี่ยน มันก็ดูร้ายอยู่เหมือนเดิม มันก็ทุกข์อยู่เหมือนเดิม

มันก็แสนจะทุกข์นั้นละการปฏิบัติ แต่ว่าทุกข์นั้นถ้ามันไม่รู้จักว่ามีทุกข์ มันก็ไม่รู้จักทุกข์หรือ ถ้าเราจะพิจารณาทุกข์ เราจะฆ่าทุกข์นี้มันก็ต้องพบกันก่อนซิ จะไปยิงนก ถ้าไม่เจอนกแล้วจะได้ยิงหรือ ทุกข์ พระพุทธเจ้าท่านสอนว่าทุกข์ ชาติทุกข์ ชราปิทุกข์ เกิดขึ้นมาแล้วไม่ยากให้มันทุกข์มันก็ไม่เห็นทุกข์ **ไม่เห็นทุกข์ มันก็ไม่รู้จักทุกข์ ไม่รู้จักทุกข์ มันก็เอาทุกข์ออกไม่ได้** อย่างนี้

แล้วคนเราไม่ยากเห็นทุกข์ ไม่อยากได้ทุกข์ ทุกข์ตรงนี้ก็หนีไปนั้นนั้นแหละยิ่งเอาทุกข์ไว้ ไม่ได้ฆ่ามัน ไม่ได้คิดไม่ได้พิจารณาดูมัน ทุกข์ตรงนี้หนีไปตรงนั้น ทุกข์ตรงนั้นหนีไปตรงนี้ หนีแต่ทางกายเรา ครั้นมันหลงอยู่เมื่อใดจะไปตรงไหนมันก็ทุกข์ จะขึ้นเครื่องบินหนีไปมันก็ขึ้นไปด้วย แม้จะมุดลงไปใต้น้ำมันก็มุดไปด้วย เพราะทุกข์มันอยู่กับเรา แต่เรามันหลง มันอยู่กับเรา จะไปหนีจะไปละมันที่ไหนได้

คนเราหนีทุกข์ที่หนีไปที่นั่น ทุกข์ที่นั่นหนีมาทางนี้ ว่าเราหนีทุกข์มันก็ไม่ใช่ ทุกข์มันไปกับเรา เราไปกับทุกข์ ไม่รู้จักทุกข์ ถ้าไม่รู้จักทุกข์ก็ไม่รู้จักเหตุเกิดของทุกข์ ไม่รู้จักเหตุของทุกข์ก็ไม่รู้จักความดับทุกข์ ที่ไหนมันจะดับได้ มันไม่มีหรือ

มันต้องหมั่นมาพิจารณาให้มันแน่นนอน ต้องกล้าประพฤติกกล้าปฏิบัติ อยู่กับเพื่อนกับฝูงก็เหมือนอยู่คนเดียว ไม่กลัว ใครจะชี้เกียจชี้คร้านก็ช่างเถอะ ผู้ใดเดินจงกรมทำความเพียรมากๆ ละรับรอง ใครจะไปไหนมาไหนก็ทำการปฏิบัติของตัวเองอยู่อย่างนั้น ทำความเพียรอยู่อย่างนั้น ถ้าทำจริงๆ แล้วก็พรรษาเดียวเท่านั้น การปฏิบัตินี้ ให้ทำนะ ให้ทำอย่างที่คุณุตมานี้ ให้ฟังคำสอนของอาจารย์ อย่าเถียงอย่าดื้อ ท่านสั่งให้ทำ ทำไปเลย ไม่ต้องกลัวกับการปฏิบัติ มันรู้จักเพราะการกระทำ ไม่ต้องสงสัยหรอก

การปฏิบัตินี้เป็นปฏิปทาด้วย ปฏิปทาอย่างไร ปฏิบัติไปเรื่อยๆ สม่ำเสมอ ปฏิบัติเหมือนหลงตาเปไม่ได้นะ ในพรรษาท่านก็สมาทานไม่พูด ไม่พูดแต่ก็เอาหนังสือมาเขียน “พຼ່ງนี้ປິ່ງຂ້າວເໝືອງໃຫ້ລັກກ້ອນະ” อยากกินข้าวเหนียวปิ้ง ท่านไม่พูดแต่เอาหนังสือมาเขียน ยิ่งยุ่งกว่าเดิมอีก เดียวก็เขียนเอาอันนั้น เดียวก็เขียนเอาอันนี้ วุ่นวายไปหมด ท่านสมาทานไม่พูดแต่มาเขียนเอา นี่ก็ไม่รู้จักสมาทานไม่พูดไปทำไม ไม่รู้จักการปฏิบัติของตนเอง

ความเป็นจริงปฏิปทาของเราเป็นผู้มักน้อยเป็นผู้สันโดษ ปล่อยไปตามธรรมดาปกติของเรา อย่าไปสนใจมันจะชี้เกียจ อย่าไปสนใจมันจะขยัน ปฏิบัตินี้อย่าว่าขยัน อย่าว่าชี้เกียจ ธรรมดาคนเรานั้นนะขยันจึงจะทำ ถ้าชี้เกียจแล้วไม่ทำนี่ปกติของคนเรา แต่พระท่านไม่เอาเช่นนั้น ขยันก็ทำ ชี้เกียจก็ทำ ไม่สนใจอย่างอื่น ตัดไป ละไป หักไป ทำไปเรื่อยๆ ไม่ว่าวันหรือคืน ปีนี้ปีหน้ายามไหนก็ตาม ไม่สนใจขยันไม่สนใจชี้เกียจ ไม่สนใจร้อนไม่สนใจหนาว ทำไปเรื่อยๆ นี่ท่านเรียกว่า สัมมาปฏิปทา

บางทีก็ขะมักเขม้นขึ้นมากุมกันอยู่เสียทวันเจ็ดวัน พอเห็นที่ไม่เข้าท่าก็หยุด เลิกออกมาเลย ยิ่งไปกันใหญ่ ทั้งพูดทั้งคุยไม่รู้อะไรต่ออะไร พอนึกได้ทำเข้าไปอีกสองวันสามวันเท่านั้น พอเลิกแล้วนี่ได้อีกก็ทำอีก เหมือนกับคนทำงาน บทจะทำงานก็ทำเสียจนไม่รู้เนื้อรู้ตัว เรื่องซุดไรซุดสวน ถางไรถางภูกติ บทจะเลิก จอบเสียมก็ไม่ยอมเก็บ ทั้งอยู่อย่างนั้น หนีไปเลย วันต่อมาดิ้นจับ

เกรอะไปหมด แล้วก็ฝึกขยันทำอีก หิ้งไปอีก อย่างนี้ไม่เป็นไรไม่เป็นนา ปฏิบัตินี้ก็เหมือนกันนั่นแหละ

ปฏิบัติถ้าถือว่าไม่สำคัญก็ไม่สำเร็จ สัมมาปฏิปทานี้สำคัญมากจริงๆ คือเราทำเรื่อยๆ อย่าไปว่ามันได้อารมณ์ดีอารมณ์ไม่ดี ดีก็ช่างไม่ดีก็ช่าง ช่างมัน พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้สนใจใครหรอก ท่านผ่านมาหมดของดีไม่ดี ของชอบไม่ชอบ เหล่านี้ นั่นแหละจึงเป็นการปฏิบัติ การปฏิบัติที่จะเอาแต่ของชอบ ของไม่ชอบ ไม่เอา อย่างนี้ไม่เป็นการปฏิบัติ มันเป็นวิบัติ ไปที่ไหนก็ไม่สบาย อยู่ที่ไหนก็ไม่สบาย เป็นทุกข์อยู่ตลอดเวลา กระทำเพียรอย่างนี้ก็เหมือนกันกับพราหมณ์บูชาัญญ ทำไมบูชาัญญ ก็เพราะเขาต้องการสิ่งที่เขาปรารถนา เรากระทำเพียรก็เหมือนกัน ทำไมเราจึงทำความเพียรละ ทำเพื่อมีภพมีชาติ ต้องการตามใจตามปรารถนาจึงเอา ไม่ได้ตามปรารถนาก็ไม่เอา เหมือนกับพราหมณ์บูชาัญญ เขาต้องการเขาจึงบูชาัญญ

พระพุทธเจ้าท่านไม่ว่าอย่างนั้น การกระทำเพียรก็เพื่อละเพื่อปล่อยเพื่อเลิกเพื่อถอน ไม่ต้องการภพชาติ ไม่ต้องการเอานั่นเอานี่ กว่าที่ท่านจะมาถูกทาง ท่านก็ปฏิบัติมาไม่รู้กี่อย่างต่อกี่อย่าง

มีพระเถระองค์หนึ่ง ท่านบวชมหานิกายว่ามันไม่เคร่ง ก็เปลี่ยนมาเป็นธรรมยุต ครั้นบวชธรรมยุตแล้วมาปฏิบัติ ปฏิบัติไปบางทีก็ไม่ยอมกินข้าวตั้ง ๑๕ วันนะ ครั้นกินก็กินเฉพาะผักเฉพาะหญ้า กินสัตว์นะมันบาป กินผักกินหญ้าดีกว่า กินผักกินฟ้า* หมดทีละ ๔-๕ ผักเนาะ กินอย่างนั้นมันก็ได้แค่นั้น

ต่อมาสักหน่อย เอ๊ย เป็นพระไม่ดีเป็นไปลำบาก รักษาวัตรมันยาก ลดลงมาเป็นผ้าขาวดีกว่า เลยสึกจากพระมาเป็นผ้าขาว เพราะเก็บผักเก็บหญ้านกิน

* ภาษาอีสาน หมายถึง ผักเพกา

ความเป็นจริงท่านว่า การปฏิบัตินั้น อย่าทำตามใจของตนนัก ปฏิบัติให้พิจารณาบ้าง ใจเรามันถูกล่อลวงมาหลายภพหลายชาติแล้ว ว่าเป็นใจของตน มันไม่ใช่หรอก มันล้วนแต่เป็นของปลอม มันพาเราโลภ มันพาเราโกรธ มันพาเราหลง มันพาลั่นพาสะดม พาวอยากได้ พาวิจฉาพยาบาท อย่างนี้มันไม่ใช่ของเรา แล้วลองถามดูใจของเราซิ อยากดีไหม มีแต่อยากดีทั้งนั้น แล้วทำอย่างนั้น มันดีไหมละ เนอะ ไปทำไม่ดีแต่มันอยากได้ดี ถึงว่าของที่มันไม่จริงมันก็ต้องเป็นอย่างนั้น

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้ตามมัน ให้ขัดมัน มันไปทางนั้นหลบมาทางนี้ มันมาทางนี้หลบไปทางโน้น นั่นแหละ พุดง่าย ๆ ก็เท่ากันกับเรื่องเก่าที่พูดมาแต่ต้น ใจเรามันจะชอบอันนี้เอาไปโน่น ใจมันจะชอบอันโน้นเอามา นี่ เหมือนคนเคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน แต่มาถึงวันนี้ก็มีความเห็นไม่ตรงกัน ไปคนละทาง แยกทางกัน พุดจาไม่ลงรอยกัน ทะเลาะกันเลย มันแยกไปอย่างนั้น นั่นแหละไม่ทำตามใจของตน ถ้าผู้ใดทำตามใจของตน มันรักอันไหนมันชอบอันไหน ก็เอาไปตามเรื่องตามราวของมันนั่นแหละ ยังไม่ได้ปฏิบัติอะไรเลยสักอย่าง ลองดูก็ได้

นี่แหละเขาว่าได้ปฏิบัติ มันไม่ใช่ มันวิบัติอยู่ ถ้าไม่หยุดดูไม่ทำดูไม่ปฏิบัติดู ก็ไม่เห็นไม่เป็น ปฏิบัตินี้พุดง่าย ๆ มันก็ต้องเอาชีวิตนั้นแหละเข้าแลก ไม่ใช่มันไม่ทุกข์นะปฏิบัตินี้ มันต้องทุกข์ ยิ่งพรรษาหนึ่งสองพรรษานี้แหละ ยิ่งทุกข์ พระหนุ่มเถรน้อยนี่ยิ่งทุกข์มาก ผมนี่มันเคยทุกข์มา มาก ทุกข์กับอาหาร การกินนี่ก็ยิ่งทุกข์ ก็เราอายุ ๒๐ ปีมาบวช มันกำลังกินกำลังนอน จะว่าอย่างไร กับมันละ บางครั้งก็ไปนั่งเฝ้าคิดถึงแต่ของกินของอยาก อยากกินตำลั่วยตานิ อยากกินตำลัมมะละกอ ทุกอย่างนั้นแหละ น้ำลายอย่างนี้ไหลยืด นี่แหละได้ทราบมัน ทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่ใช่ของง่ายนะ ถึงว่ามันได้พาเราทำบาปมามากแล้ว เรื่องอาหารการกินนี่ คนกำลังกินกำลังนอนกำลังสนุก มายึดเอาไว้มาขังเอาไว้ มันก็ยิ่งไปกันใหญ่ เท่ากับน้ำกำลังไหลไปขวางเอาไว้ยิ่งแตกใหญ่ เอาไว้ได้ก็ดี เอาไว้ไม่ได้ก็พัง จนกว่ามันสลายจากสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ละก็ไม่ยากเลย

ภาวนาปีแรกไม่ได้อะไร มีแต่ภาวนาของอยากของกิน วุ่นวายไปหมด เยอะมากเหลือเกิน บางครั้งนั่งอยู่เหมือนกับได้กินกล้วยจริงๆ รู้สึกเหมือนหักกล้วยเข้าปากอยู่อย่างนั้น มันเป็นของมันเอง เหล่านี้มันมีแต่เรื่องการปฏิบัติทั้งหมดทั้งนั้น แต่ว่าอย่าไปกลัวมัน มันเป็นมาหลายภพหลายชาติแล้ว เราได้มาฝึกมาหัดมัน ทุกอย่างแสนยากแสนลำบาก แต่ว่าอันไหนยากๆ นั้นแหละทำ อันไหนไม่ยากไปทำมันทำไม ทำในสิ่งที่มันยาก ทำที่มันได้สิ่งง่ายๆ นะ ใครๆ ทำก็เป็นหรือก สิ่งทำยากๆ นี่ต้องทำให้มันได้

พระพุทธเจ้าของเราก็เช่นกัน ถ้าจะมาคอยพะวงญาติพี่น้อง พงศ์พันธุ์ ทรัพย์สมบัติ ความร่ำรวยบันเทิงต่างๆ รูปก็ดี เสียงก็ดี กลิ่นก็ดี รสก็ดี โผฏฐัพพะ ธรรมารมณก็ดี ก็ไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าหรือก เหล่านี้มันไม่ใช่ของน้อย คนเราก็อหาเอาแต่สิ่งเหล่านี้ทั้งโลกนั้นแหละ ออกบวชแต่อายุยังน้อยหนีจากมันได้ มันก็ตายนั้นแหละ

บางคนก็ยังมาพูดว่า “ถ้าเหมือนหลวงพ่อก็ค่อยยังชั่วหน่อย ไม่ได้สร้างครอบครัวยังสบาย ไม่ได้คิดอะไร” ว่าเป็นนั้น ผมว่า “อย่ามาพูดอยู่ใกล้ๆ นะ เดี่ยวโดนไม้ค้อนหรือก” ยิ่งกับเราไม่มีหัวใจอย่างนั้น

เรื่องของคนไม่ใช่เรื่องย่อยๆ มันเรื่องชีวิตทั้งนั้นแหละ ถึงว่านักปฏิบัติเรากล้าหาญฝึกแรงเข้าไป ไม่เชื่ออย่างอื่น เชื่อพระพุทธเจ้า ท่านทรงสอนให้หาความสงบใส่ตัวเอง พอมาภายหลังจึงรู้ ปฏิบัติไปพิจารณาไปไตร่ตรองไป ผลมันสะท้อนกลับมาที่นี้เท่ากัน มีเหตุมีผลเหมือนกัน นักปฏิบัติของเราก็เช่นกัน อย่าไปยอมมัน

ที่แรกแค่เรื่องการนอนมันก็ยังยาก ว่าจะลุกตื่นขึ้นเวลานั้นเวลานี้ มันก็ไม่ลุก นี่ต้องหัดมัน ว่าจะลุกก็ลุกขึ้นมาทันที บางที่มันก็ได้ แต่บางที่พอรู้สึกตัวว่าจะลุกมันก็ไม่ลุก บางทีก็จะให้มันลุกว่า หนึ่ง สอง เอ้า ถ้านับถึงสามแล้วไม่ลุก

ต้องตกอเวจีตกนรกนะ บอกมันอย่างนั้น พอจะสามมันรีบลุกขึ้นทันที มันกลัวตกนรก อย่างนี้ต้องหัดมัน ไม่หัดไม่ได้หรอก

มันต้องหัดทุกด้านทุกมุม จะอาศัยครูบาอาจารย์ อาศัยหมู่ อาศัยเพื่อน มาแนะนำพร่ำสอนเราอยู่เรื่อยๆ นะ โอ้ย ไม่ได้กินหรอก อย่างนี้ไม่ต้องบอกกันมากหรอก บอกที่สองทีก็เลิก ทำไปปฏิบัติไปของมันเอง

จิตที่มันเป็นไปแล้วมันไม่ทำผิดหรอก อยู่ต่อหน้าคนมันก็ไม่ทำผิด อยู่ลับหลังมันก็ไม่ทำผิด เรื่องจิตที่มันเป็นแล้วมันไม่มีที่ลับที่แจ้งสักแห่ง มันเป็นอย่างนั้น อย่างนั้น พระอริยเจ้าทั้งหลายท่านจึงเชื่อจิตของท่านว่ามันเป็นอย่างนั้น นี่เราทั้งหลายก็เหมือนกัน ข้อวัตรปฏิบัติเล็กๆ น้อยๆ นี่ก็ยังไม่รู้จัก

บางคนต้องการจะมาปฏิบัติเพื่อเอาความสุขเฉยๆ สุขมันจะเกิดมาจากไหน ก่อน อะไรเป็นเหตุมัน สุขทั้งหลายนะ มันต้องมีทุกข์ก่อนมันจึงจะเป็นสุข เราทำทุกสิ่ง ทำงานก่อนจึงได้เงินมาซื้อกินมิใช่หรือ ทำนาก่อนจึงจะได้กินข้าว มันต้องผ่านความทุกข์มาก่อนทุกอย่างนะแหละ บางคนมาบวชจะมาพักผ่อนให้สบาย จะมานั่งพักผ่อนเอาสบายเลย เขาว่า ไม่ได้เรียนหนังสือมาก่อน จะมาจับหนังสืออ่านได้เลยอย่างนั้นหรือ ไม่ได้หรอก

อย่างนี้แหละคนที่มีความรู้สูงๆ เมื่อเข้ามาบวชมาปฏิบัติไม่ค่อยได้เรื่อง เพราะมันรู้ไปคนละอย่างคนละทาง มันไม่ได้ทรมานตัวเอง ไม่ได้ดูตัวเอง หาเอาแต่ความยุ่งเหยิงมาใส่ใจของตน เอาแต่สิ่งที่ไม่ใช่ความสงบระงับ ส่วนด้านรู้ของพระพุทธเจ้าของเรา ไม่ใช่รู้ด้านโลกีย์ ท่านรู้ด้านโลกุตระ มันรู้ไปคนละทาง

ฉะนั้น ผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ไม่ว่าผู้ใดไม่ว่าชั้นใดภูมิใดก็ตาม ก็ให้หยุด กระทั่งพระเจ้าอยู่หัวมาบวชก็หยุดเรื่องนั้น เรื่องโลกไม่ได้เอามาใกล้ ไม่ได้เอามาอวดมาอ้าง ไม่ได้เอาลาภนั้นมา ไม่ได้เอายศนั้นมา ไม่เอาความรู้นั้นมา ไม่เอาอำนาจนั้นมา ไม่เอา

การปฏิบัติเป็นเรื่องละ เป็นเรื่องวาง เป็นเรื่องถอน เป็นเรื่องเลิก ต้องเข้าใจอย่างนั้น ทุกอย่างมันจึงจะเป็นไปได้

เป็นไฉนยังไม่ผิดยากินยา มันจะหายหรือ ที่ไหนมันกลัวต้องเข้าไป ป่าช้า ตรงไหนมันกลัวต้องเข้าไปดู ห่มผ้าเข้าไปพิจารณา อนิจจา วะตะ สังขาร ไปยืน แล้วก็เดินจงกรมอยู่ที่นี่ ไปพิจารณาให้รู้ให้เห็นว่า มันกลัวอยู่ตรงไหน แล้วมันจะบอกมันจะรู้เอง มันให้รู้เท่าสังขาร อยู่ดูมันจนคำจนมืดไปเรื่อยๆ ต่อไปดึกๆ ก็เข้าไปได้ แต่ไม่กล้าไป กลัว มันไม่กล้าเข้าไปปฏิบัติ ถ้าทำอย่างนั้นนะ เขาเรียกปฏิบัติไม่รู้เรื่องการปฏิบัติ ไม่รู้จักเรื่องของมัน เราจะต้องกล้าต้องฝึกต้องหัด อันใดที่พระศาสดาทรงบัญญัติไว้ อันนั้นต้องเกิดประโยชน์ อันนั้นต้องมีประโยชน์ ที่พระพุทธเจ้าท่านว่า

“ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเราผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดเห็นตถาคตผู้นั้นเห็นพระนิพพาน”

ไม่ปฏิบัติตามท่านจะเห็นธรรมได้อย่างไร ไม่เห็นธรรมจะรู้จักท่านได้อย่างไร ไม่รู้จักท่านจะรู้จักคุณของท่านได้อย่างไร ถ้าทำตามท่านแล้วก็จะรู้จักว่า พระพุทธเจ้าท่านสั่งสอนมาแน่นอนเหลือเกินเรื่องสัจธรรมนี้ สัจธรรมเป็นความจริงที่สุด.

อายตนะนี้มันให้เพลินก็ได้ ให้หลงก็ได้
มันให้เกิดความรู้ มีปัญญาก็ได้
มันให้โทษและก็ให้คุณพร้อมกัน
แล้วแต่บุคคลที่จะมีปัญญา

